

Colofon

Uitgave : GGD Hart voor Brabant
Oplage : 500
Datum : februari 2007
Illustraties : Hendriks van den Hout
Druk : Graphiset bv, Uden

GGD Hart voor Brabant
Postbus 3166
5203 DD 's-Hertogenbosch
Telefoon: 0900 463 64 43
(10 ct/min.)
Homepage: www.ggdhvb.nl

Hart voor Brabant

Konuşmayı öğrenmek

Leren praten

Turks

Geç kalmayın

Dil ve konuşma gelişirken ortaya çıkan sorunların ‘erken teşhisi’ önemlidir. Çocuğunuzun dil veya konuşmasına ilişkin gelişmelerin normal olup olmadığını kesin bilmiyorsanız, okuldaki logopedist ile temas kurun. Logopedist, iyi iletişime ilişkin olan dil, konuşma, ses, ağız hareketleri ve işitme gibi konularla ilgilenen bir uzman. Logopedist çocuğunuzun ek yardıma ihtiyacı olup olmadığını tespit edebilir.

Bazı çocuklar birden çok dilin konuşulduğu bir ortamda büyürler. Türk veya Kürt dilinin gelişmesinde ortaya çıkan sorunlar hakkında sorularınız varsa, okuldaki logopediste başvurabilirsiniz. Çocuğunuzun öğretmeni, logopedistin ne zaman okulda bulunduğunu bilir.

Bu broşürün arka kapağında logopediste okul saatleri dışında ulaşabileceğiniz adres ve telefon numarasını bulabilirsiniz.

Wees er op tijd bij

Het is belangrijk om problemen in de ontwikkeling van taal en spraak op tijd te signaleren. Wanneer u twijfels heeft over de ontwikkeling van de taal of de spraak van uw kind, neem dan contact op met de logopedist op school. De logopedist is een deskundige die zich bezig houdt met alles wat te maken heeft met een goede communicatie: taal, spraak, stem, beweging van de mond en gehoor. De logopedist kan dan nagaan of extra hulp nodig is.

Sommige kinderen groeien op in een omgeving waar meer dan één taal wordt gesproken. Als u vragen hebt over de problemen in het Turks of Koerdisch kunt u ook terecht bij de logopedist op school. De leraar weet wanneer de logopedist op school is. Op de achterkant van deze folder staat het adres en telefoonnummer waar u de logopedist na schooltijd kunt bereiken.

Konuşmayı öğrenmek

Bu broşürde ilkokula giden çocukların dil ve konuşmasına ilişkin gelişmeler hakkında bilgiler bulabilirsiniz.

Konuşmayı öğrenmek yürümeyi öğrenmek gibidir. Bir çocuk yürümeyi diğer bir çocuktan daha çabuk öğrenebilir, ve yürümek düşse kalka öğrenilir. Konuşmayı öğrenirken bazı çocuklar zorlanabilirler.

Dil ve konuşmalarını geliştirme konusunda ek yardım görebilirler. Birden çok dil bilen çocuk için yalnızca Hollandaca değil, Türkçe veya Kürtçe gibi anadili de sözkonusu olabilir.

Leren praten

In deze folder staat informatie over de ontwikkeling van de taal en de spraak van leerlingen op de basisschool.

Leren praten lijkt op leren lopen. Het ene kind leer het sneller dan het andere en het gaat met vallen en opstaan. Sommige kinderen hebben problemen bij het leren praten.

Zij kunnen extra hulp krijgen bij de ontwikkeling van de taal en de spraak.

Als het kind meer talen spreekt, gaat het niet alleen om de Nederlandse taal, maar ook om de andere taal, bijvoorbeeld het Turks of Koerdisch.

Dil ve konuşmanın gelişmesi

Dilin gelişmesinden kasdımız sözcük ve cümle anlamak ve kullanmak. Konuşmanın gelişmesinden kasdımız ise sesler oluşturmayı öğrenmek.

Ana-babalar çocuklarıyla konuştukları için çocuklar sözler söylemeye ve bir dil konuşmaya adım adım ve farkına varmadan alışır. Konuşmayı öğrenmiş bir çocuk isteklerini dile getirebilir: dışarda oynamak, bisiklete binmek veya bir ekmek istediğini söyleyebilir. Aynı zamanda köpekten korktuğunu ve kulağının ağrıdığını da açıklayabilir. Sorular sorabilir ve ana-babası ona her şeyi izah edebilirler. Evet, dil çocuğun yaşamını zenginleştirir ve özgüvenini artırır. Ancak bu yetenek kendiliğinden kazanılmaz, bir dilin öğrenilmesi gerekir. Bu yetenek çocuğun özellikle ilk dört veya beş yaşı esnasında kazanılır.

Ontwikkeling van de taal en de spraak

Met ontwikkeling van de taal bedoelen we het begrijpen en gebruiken van woorden en zinnen. Met ontwikkeling van de spraak bedoelen we het leren maken van klanken.

Omdat ouders met hun kinderen spreken, leert een kind beetje bij beetje en spelenderwijs woorden zeggen en een taal gebruiken. Een kind dat kan praten, kan vertellen wat het wil: buiten spelen, fietsen, een boterham. Het kan zeggen dat het bang is voor de hond, dat zijn oor pijn doet. Het kan vragen wat het wil weten en ouders kunnen hem van alles uitleggen. Taal maakt een kind rijker en sterker. Maar taal komt niet vanzelf, taal moet worden geleerd. Dit gebeurt vooral in de eerste vier, vijf levensjaren.

■ Fazla hızlı konuşmayın.

O zaman çocuğunuz sizi anlamakta zorluk çekmeyecek.

■ Çocuğunuzun kurduğu cümlelerden az daha uzun cümleler kurun.

Bu, çocuğunuzun daha uzun cümleler kurmaya özendirir. Örneğin: Çocuk şunu diyor: “Adam düştü!” Devamen şöyle diyebilirsiniz: “Evet, adam yere düştü.”

• Spreek in een rustig tempo. Uw kind hoeft dan geen moeite te doen u te verstaan.

• Maak uw zinnen iets langer dan de zinnen die uw kind zegt. Dit stimuleert uw kind om ook langere zinnen te maken. Bijvoorbeeld: Het zegt “Hij valt!” U kunt dan zeggen “Ja, hij valt op de grond.”

4-6 yaşında bir çocuk nasıl konuşur?

İlkokula başlayan dört yaşındaki çocuklar genellikle bir dilin en önemli kurallarını bilirler. Her gün yaşadıkları olaylarla ilgisi olan sözcük ve kavramlar kullanırlar. Fakat okula başladıktan sonra kısa zamanda daha çok sözcük öğrenirler. Orada başka çocuklar ve yetişkinler ile karşılaşır. Her türlü yeni konu ve etkinlikler hakkında bilgi edinirler, yani yaşadıkları dünya gittikçe büyür. Çocuk yaşamış olduğu şeyleri giderek daha iyi anlatabilir. Anlatırken bazen şunun gibi “yanlışlar” yapabilir: “Oyuncak oynamak var mıyım?” Bu yanlışlar o yaştaki çocuklar için normaldir. Dört yaşındaki bir çocuk kısa cümleler kurar. Belirli sesler oluşturmakta zorlanabilir.

Hoe spreekt een kleuter?

Als vierjarige kinderen naar de basisschool gaan kennen zij meestal de belangrijkste regels van een taal. Ze gebruiken woorden en begrippen die te maken hebben met alles wat ze elke dag meemaken. Maar als ze naar school gaan zullen ze snel meer woorden leren. Zij ontmoeten dan andere kinderen en volwassenen. Ze leren allerlei nieuwe onderwerpen en activiteiten: de wereld waarin ze leven wordt groter. Het kind kan steeds beter vertellen over de dingen die het heeft meegemaakt. Hierbij maakt het soms nog ‘foutjes’, bijvoorbeeld: “Mam, ik heb lekker gezwemd.” Dit is normaal voor kinderen van die leeftijd. Een vierjarig kind maakt korte zinnen. Sommige klanken zijn nog moeilijk.

■ Birlikte televizyon izleyin.

Sesamstraat (Susam sokağı) gibi programlar çocuğun dilini geliştirir. Aynı zamanda bilgisini de artırır. Çocuğun izlemiş olduğu şeyler hakkında birlikte konuşmak önemlidir.

■ Örnek cümleler kurun.

Çocuğunuzun kurduğu cümleleri düzeltmeyin. Bunun yerine örnek cümleler kurun. Örneğin: Çocuk, “Annem, oyuncak oynamak var mıyım?” diyor. O zaman şu yanıtı verebilirsiniz: “Evet, oğlum. Seninle ben de oynayabilir miyim?” Çocuğunuzdan sizin cümlelerinizi tekrar etmesini istemeyin.

• Kijk samen televisie.

Programma’s als Sesamstraat zijn goed voor de ontwikkeling van de taal. Ze vergroten ook de kennis. Het is belangrijk om samen te praten over wat het kind heeft gezien.

• Geef het goede voorbeeld.

Verbeter het kind niet, maar geef het goede voorbeeld.

Bijvoorbeeld: Het kind zegt “Mam, ik heb vandaag onder water gezwemd!” U kunt dan antwoorden “Wat knap, hoe ver heb je onder water gezwommen?” Vraag uw kind niet om het goede na te zeggen.

Beş yaşındaki bir çocuk ise dilin kurallarını daha iyi bilir. Daha uzun cümleler kurar ve bu cümlelerde eksiklik olmaz. Çocuk hemen hemen tüm sesleri doğru bir biçimde söyleyebilir.

Yaklaşık altı yaşındaki bir çocuk dil hakkında düşünmeye başlar.

Örneğin:

Çocuklardan biri yemeğini bitirdikten sonra şöyle diyor: “Ben de bittim”. Diğer çocuklar devamden şöyle diyebilirler: “Bittim demek öldüm demek”.

O zaman çocuk, kafiye, şaka ve şarkı gibi ‘kelime oyunları’ oynamaya başlar.

Een vijfjarig kind kent al meer regels van de taal. Het maakt langere zinnen en die zinnen zijn nu ook volledig. Het kind kan bijna alle klanken goed uitspreken.

Als het kind ongeveer zes jaar is, begint het te denken over taal.

Bijvoorbeeld: De juf zegt “Goede morgen.” Het kind zegt “Waarom zeg je goede morgen, het is toch vandaag?!”

Het kind gaat nu ook ‘spelen’ met taal door zelf rijmpjes, grapjes en versjes te maken.

Öneriler

Çocuğunuzun konuşma ve dilini geliştirmeniz için şu yöntemler öneriliyor:

■ Çocuğunuzla konuşun.

Çocuğunuzun yaptığı şeyler hakkında konuşun; kendinizin yaptığınız ve birlikte izlediğiniz şeyler hakkında konuşun.

■ Çocuğunuza kitap okuyun ve öyküler anlatın.

Her gün rahat bir an seçin. O zaman birlikte (resimli) bir kitap karıştırın veya çocuğa kitap okuyun.

■ Birlikte oyun oynayın.

Loto, renkler dominosu veya memori gibi oyunlar çocuğa, farkına varmadan yeni kavramlar öğretir.

Tips

Op de volgende manieren kunt u zelf uw kind helpen bij de ontwikkeling van de spraak en de taal.

• Praat met uw kind.

Praat over wat uw kind doet; praat over wat u zelf doet en praat over wat u samen ziet.

• Lees uw kind voor en vertel verhalen.

Probeer elke dag een rustig moment uit te zoeken. Bekijk dan samen een (prenten)boekje of lees het kind voor.

• Doe samen spelletjes.

Spelletjes, zoals lotto, kleurendomino of memory helpen bij het spelenderwijs leren van nieuwe begrippen.